

ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ЯК ЗАПОРУКА ВПРОВАДЖЕННЯ СТУДЕНТОЦЕНТРИЗМУ В НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС

Термін «центризм» є неоднозначним поняттям. Його можна розглядати в політичному, історичному, ідейно-політичному сенсі тощо. Проте найточніше його значення викладено у філософії, яка визначає центризм як підпорядкування всіх елементів деякої системи єдиному загальному еквіваленту, що займає домінантне положення. Отже, результатом процесу «центрації» може виступати будь-який об'єкт, а сам процес може відбуватися у будь-якому середовищі.

Навчальний процес не є виключенням з цього правила. Якщо розуміти центризм як тип поведінки, що характеризується прагматизмом і здатністю до розумних компромісів, то шанси виявити відповідні йому суб'єкти та інструменти впровадження досить значні. Отже, найголовнішим атрибутом в освітянському житті має стати студентоцентризм.

У сучасному світі постійного розвитку та жорсткої конкуренції вже недостатньо, щоб студент формально оволодів певною сумою знань. Тому можна погодитися з В. Кременем [1], що процес навчання не слід вважати успішним, якщо людина під час контролю (модулю, заліку, іспиту) лише механічно відтворює певну інформацію (текст, формула і таке інше). Отже, доцільно постійно здійснювати пошук нових методів активізації та осучаснення знань, навичок, компетенцій студентів. З цих позицій корисним є досвід вищих навчальних закладів, які активно впроваджують такий підхід, як залучення студентів до самостійної підготовки та проведення у якості викладача одного із практичних занять або навіть лекції за певною наукою (дисципліною).

Це дозволить усім студентам – учасникам групи отримати або поглибити навички активних комунікацій, безконфліктного спілкування, ораторського мистецтва, пошуку, відбору, аналізу і презентації отриманих результатів.

Крім того, необхідно не просто формально оновлювати навчальні програми, а орієнтуватися на найкращі світові зразки, щоб зміст таких робочих документів дійсно відповідав сучасним потребам бізнес-середовища. Так, при розробці навчальної програми з науки «Управлінський облік» для студентів обліково-економічного факультету до уваги приймалися теми та питання, які екзамнуються на всесвітньовідомих професійних сертифікаційних програмах, створених Асоціацією дипломованих сертифікованих бухгалтерів (АССА) і Сертифікованим інститутом фахівців з управлінського обліку (СІМА).

Усе зазначене створить передумови для того, щоб ідея студентоцентризму у навчальному процесі не залишилася просто теорією, а реалізувалася на практиці як крок до активізації і самоосвіти студентів.

Література

1. В. Кремень. Чому ми бідні, якщо такі освічені? / Електронний ресурс: <http://gazeta.dt.ua/-EDUCATION/chomu-mi-bidni-yakscho-taki-osvicheni>.

*Коценко К.Ф., к.е.н., доцент кафедри
регіональної економіки і туризму,
Лукаш І.М., асистент кафедри
регіональної економіки і туризму*

ПРОЕКТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ВАЖЛИВИЙ НАПРЯМ СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ ЕКОНОМІСТІВ

Перехід вищої освіти на рівень системи та реалізація принципів Болонського процесу обумовили зміну парадигми, змісту й методів навчання в сучасній освіті, в основу якої покладено ідеологію формування компетентностей та студентоцентризму.

Сьогоднішній фахівець, якщо він прагне успішності, повинен набути навичок адаптації до змін. Таку адаптацію розвивають певні універсальні компетентності: вміння працювати в команді, здатність до критичного мислення, навички самоосвіти та ін. Такі компетентності не можна сформувати простою передачею інформації, знань, а лише за допомогою особливо організованих технологій освітньої взаємодії: інтерактивних форм навчання. До таких технологій слід віднести, насамперед, проектні технології, які націлені на набуття нових знань на основі розв'язання студентами реальних виробничих ситуацій. У проектні технології навчання закладено основи конструктивного творчого пошуку студентів, які стають безпосередніми суб'єктами освітнього процесу, оскільки акценти із викладання як активної діяльності викладача переносяться на активну участь самих студентів.

На практиці існує можливість використання різних проектів. Вони можуть бути індивідуальними або груповими, короткостроковими або розрахованими на тривалий час, стосуватися компетентностей одного предмету або мати міжпредметний характер. Важливі властивості проектних технологій навчання полягають у тому, що проекти можуть охоплювати різні види навчального процесу: дослідницьку роботу, творчий пошук або практично орієнтовані завдання.

Під час вивчення науки «Екологія» проектні технології навчання доцільно використовувати у вивченні тем, присвячених пошукам економічної ефективності впровадження природоохоронних заходів або розрахункам економічних збитків від забруднення компонентів довкілля. На таких заняттях визначаються завдання окремо для кожного студента в конкретних виробничих ситуаціях. Основна мета занять - не просто виконати необхідні розрахунки, але й сформувати у студентів уміння критично мислити, проявити самостійність у прийнятті виваженого рішення і навіть ринкову відповідальність.

У формуванні екологічної освіти в економістів особливу ефективність має запровадження такої проектної технології, як використання методу SWOT-аналізу екологічного складника діяльності підприємства. Використання цього методу дає можливість визначити лінії зв'язку між силою і слабкістю, які притаманні організації (підприємству), а також загрозу й можливість. Практика показала доцільність командної роботи студентів у групах. Для кожної групи формулюються окрема виробнича ситуація на відомих підприємствах України. Визначення ланцюгів зв'язків між сильними і слабкими сторонами роботи підприємства, його можливостями й загрозами дає можливість студентам, проявивши творчі властивості, виробити стратегію для підприємства (організації), намітити шляхи нейтралізації потенційної небезпеки.

Використання проектних технологій потребує ретельної підготовки: формування проектних груп, вибір і формулювання теми проектної роботи, формулювання робочої гіпотези, мети і завдань проекту, обґрунтування методів дослідження тощо. Важливим є також заключний етап, до якого слід віднести презентацію результатів, аналіз проведеної роботи, оцінку роботи проектної групи в цілому й кожного її учасника зокрема. Проектний підхід дозволяє провести комплексну оцінку знань і умінь кожного студента.

*Красножон С.В., к.е.н.,
доцент кафедри інвестиційної діяльності*

НОВЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ

Досвід розвитку заснованого на високих технологіях освіти показує, що це утворення може бути високоефективним лише за умови, що воно здійснюється в досить великому масштабі, для того щоб окупилися витрати на комп'ютерні та телекомунікаційні технології, на розробку нового освітнього середовища. При цьому економія від масштабу значніша у разі застосування електронних записуючих інформаційних засобів, ніж у випадку застосування інтерактивних засобів у реальному часі. Якщо при традиційній освіті, коли навчання відбувається лицем до лица і витрати на навчання майже пропорційні кількості учнів, економії від масштабу практично не відбувається, то освітні послуги, що ґрунтуються на сучасних інформаційних технологіях, можуть приносити значну економію від масштабу. Цей ефект, що виникає при використанні телематичних систем, може стати суттєвим джерелом підвищення ефективності освіти [1].

Надаючи можливість отримувати освіту на робочому місці, в домашніх умовах або в навчальному центрі недалеко від будинку і без відриву від роботи, нові технології значно розширюють доступ до освіти, сприяють досягненню рівності цього доступу незалежно від місця проживання і того, чи може людина дозволити собі відмовитися від заробітків на час навчання. Саме система інноваційного навчання надає «другий шлях» і «другий шанс» отримати освіту людям, яким у рамках традиційної освіти в силу якихось особистих обставин довелося б просто відмовитися від подальшого навчання. Таким чином, число споживачів освітніх послуг різко зростає. Отже, попит на навчання з розвитком інноваційної освіти зростає, оскільки нові технології значно розширюють доступ до освіти незалежно від місця проживання і можливості відмовитися від заробітків на час навчання.

Створюють можливість отримувати освіту на робочому місці в домашніх умовах або в навчальному центрі без відриву від роботи. Надають людям «другий шлях» та «другий шанс» здобуття освіти. Технологічні інновації сприяють розвитку неформальної освіти, тобто надання освітніх послуг за межами школи – тобто соціального інституту, спеціально створеного для вирішення завдань освіти. На базі нових технологій освітні функції все активніше виконують підприємства та інші соціальні інститути. Отже, розвиток технологічних інновацій призводить до збільшення пропозиції у сфері освіти, оскільки:

— Телекомунікації сприяють розширенню освітнього простору, його глобалізації, наданню освітніх послуг незалежно від територіальних поділів і національних кордонів.